

JOHDATUS SOSIOLOGIAN PERUSTEISIIN

Jani Erola & Pekka Räsänen (toim.)

Gaudeamus 2014

ISBN 978-952-495-320-7

Sisällys

I SOSIOLOGIA YLEISENÄ YHTEISKUNTATIETEENÄ

1. Sosiologinen lähestymistapa (<i>Jani Erola & Pekka Räsänen</i>)	11
2. Instituutiot ja rakenteet (<i>Hannu Ruonavaara</i>)	28
3. Talous osana yhteiskuntaa (<i>Pekka Räsänen</i>)	44
4. Sosiologinen tutkimus ja menetelmät (<i>Jani Erola & Pekka Räsänen</i>)	60

II SOSIAALISET RAKENTEET

5. Sosiaalinen eriarvoisuus ja yhteiskuntaluokat (<i>Jani Erola & Pasi Moisio</i>)	79
6. Työn eri muodot (<i>Juho Härkönen</i>)	95
7. Kulutus ja yhteiskunta (<i>Outi Sarpila</i>)	110
8. Terveys, kuolleisuus ja ikääntyminen (<i>Karri Silventoinen</i>)	122

III SOSIAALINEN VUOROVAIKUTUS JA INSTITUUTIOT

9. Sosiaaliset verkostot (<i>Antti Kouvo</i>)	137
10. Perheet ja perhedynamiikka (<i>Marika Jalovaara</i>)	150
11. Etnisyys (<i>Timo M. Kauppinen</i>)	168
12. Rikollisuus poikkeavuuden muotona (<i>Atte Oksanen</i>)	181

IV SOSIAALIPOLITIikka JA MUUTTUVA YHTEISKUNTA

13. Hyvinvointivaltio ja sosiaalipolitiikka (<i>Heikki Hiilamo, Olli Kangas & Mikko Niemelä</i>)	195
14. Poliittinen osallistuminen (<i>Eeva Luhtakallio, Suvi Salmenniemi & Tuomas Ylä-Anttila</i>)	210
15. Globalisaatio (<i>Juho Saari</i>)	225

V NYKYAJAN SOSIOLOGIA

16. Sosiologian haasteet 2000-luvulla (<i>Jani Erola & Pekka Räsänen</i>)	241
---	-----

Kirjallisuus	251
Asiasanahakemisto	267
Henkilöhakemisto	270
Kirjoittajat	271

KUVIOT

Kuvio 3.1. Kolme yhteiskunnan talousjärjestelmän osa-aluetta, 51
Kuvio 5.1. 21–65-vuotiaiden suomalaisien yhteiskuntaluokat 1970–2005, 87
Kuvio 5.2. 26–34-vuotiaat suomalaiset koulutusasteen mukaan 1970–2010, 90
Kuvio 7.1. Kulutuksen rakenne suomalaisissa kotitalouksissa, 112
Kuvio 8.1. Vastasyntyneen elinajanodotteen kehitys Ruotsissa, Yhdysvalloissa, Meksikossa Japanissa ja Suomessa, 124
Kuvio 9.1. Avoin ja sulkeutunut verkosto, 141

- Kuvio 9.2. Vahvat ja heikot siteet, 142
- Kuvio 9.3. Sosiaalisen pääoman indikaattoreita Euroopassa, 146
- Kuvio 10.1. Suhteellinen perheasemajakauma iän ja sukupuolen mukaan, 155
- Kuvio 10.2. 0–17-vuotiaiden lasten perhetyypit 1985–2010, 163
- Kuvio 10.3. Lasten vanhemmat lapsen iän mukaan 2011, 163
- Kuvio 11.1. Muiden kuin suomenkielisten osuudet Suomen väestöstä vuosina 1990–2012, 177
- Kuvio 12.1. Poliisin tietoon tulleita rikoksia 1994–2012, 189
- Kuvio 13.1. Sosiaalimenojen kansantuoteosuus eräissä OECD-maissa 1960–2005, 199
- Kuvio 14.1. Äänestysprosentit Suomen vaaleissa 1907–2012, 211
- Kuvio 15.1. Globaalin bruttokansantuotteen jakautuminen suuralueiden kesken, 231
- Kuvio 15.2. Globalisoituva Suomi KOF-indeksin valossa, 233
- Kuvio 16.1. Suomalais tutkijoiden englanninkieliset julkaisut suhteessa suomenkielisiin julkaisuihin Sociological Abstracts - tietokannassa, 248

TAULUKOT

- Taulukko 2.1. Sosiaalisen elämän piirejä ja niitä koskevia instituutioita, 31
- Taulukko 4.3. Kvalitatiivisten aineistojen tyypit, 70
- Taulukko 5.1. Yhteiskuntaluokat empiirisessä tutkimuksessa, 84
- Taulukko 13.1. Sosiaaliturvan erilaiset järjestämistavat, 202
- Taulukko 13.2. Hyvinvointivaltiotypologiat, 204